

Ómar Harðarson
Ólöf Jóna Tryggvadóttir

Nýtt skipulag vinnumarkaðsrannsókna

17. desember 2002

Endurskoðuð vegna útgáfu á vef Hagstofunnar 7. febrúar 2003

Inngangur

Á árinu 2000 var felld inn í samninginn um evrópska efnahagssvæði ný reglugerð ESB (nr. 577/98) um framkvæmd samfelldrar vinnumarkaðsrannsóknar. Á þeim tíma var aðildarlöndum þó heimilt að halda sig við eldri aðferð (eina könnun í öðrum ársfjórðungi) um ótiltekin tíma.

Í lok ársins 2000 lágu fyrir tillögur framkvæmdastjórnarinnar að setja í reglur ákvæði sem skuldbyndu aðildarríkin til að taka upp samfellda vinnumarkaðsrannsókn eigi síðar en í ársbyrjun 2003.

Hagstofustjóri samþykkti að Ísland myndi samþykka þessa tillögu fyrir sitt leyti og jafnframt að ekki yrði sótt um leyfi til frestunar á upptöku samfelldrar könnunar.

Til að undirbúa breytt snið var fengið vilyrði hjá Eurostat um 10.000 evra styrk sem nýta átti til rannsókna, heimsókna til systrastofnana, gerð nýs spurningaeyðublaðs og annarrar skipulagsvinnu.

Samkvæmt áætlun átti þessi vinna að hefjast í desember 2001 en af ýmsum orsökum var því frestað fram yfir áramót.

Vinna við gerð nýrrar vinnumarkaðsrannsóknar hófst því í lok janúar 2002 og hefur staðið síðan. Aðaláhersla frá upphafi var lögð á endurskoðun spurningaeyðublaðsins auk aðferðafræðilegra athuguna.

Í þessari skýrslu er greint nánar frá einstökum liðum og niðurstöðum. Þar sem við á eru niðurstöður dregnar saman í lok hvers kafla. Sú samantekt á einnig að gagnast við tæknilega útfærslu viðkomandi atriða.

Fjármögnun

Í nóvember uppgötvaðist að fyrir mistök og / eða misskilning hafði Eurostat stöðvað afgreiðslu á styrk þeim sem veitt hafði verið vilyrði fyrir. Þá voru góð ráð dýr, of seint að bregðast við. Til að bjarga málum fyrir horn fékkst samþykki fyrir því að sækja um styrk á öðrum forsendum. Þær forsendur eru að í tengslum við vinnumarkaðsrannsóknina á árinu 2003 verður gerð sérstök aðferðafræðileg athugun á áhrifum þess að skipta spurningaeyðublaðinu í kjarnaspurningar og utan-kjarnaspurningar, og þá sérstaklega hvernig mynda má einfaldar en nothæfar vogir þrátt fyrir flókið rannsóknarsnið.

Undirritaður hefur verið samningur milli Eurostat og Hagstofu Íslands, þar sem fyrirnefndi aðilinn veitir 15.000 evrum til þessa verkefnis.

Viðaukaspurningar

Þegar leið á árið 2002 kom í ljós að áhugi var fyrir því innanlands að Hagstofa Íslands tæki í fyrsta skipti þátt í viðaukaspurningum evrópsku vinnumarkaðsrannsóknarinnar sem árið 2003 á að fjalla um símenntun og skólagöngu. Ennfremur var ljóst að þátttaka í þessari aukarannsókn væri framkvæmanleg innan þess ramma sem vinnumarkaðsrannsókninni var sett.

Sótt var um styrk til framkvæmdar viðaukarannsóknarinnar að upphæð 15.000 evrur. Þá leggur menntamálaráðuneytið fram 200.000 íslenskar krónur auk sérfræðipækkingar til verkefnisins.

Ráðin var á útmánuðum ársins 2002 Hildur Friðriksdóttur, sem stundar meistaranám í atvinnulífsfræðum við Háskóla Íslands, sem verkefnisstjóri við undirbúning spurningaeyðublaðsins. Þá eru í ráðgjafarhópi verkefnisins fulltrúar menntamálaráðuneytisins og skólamáladeildar, en Jón Torfi Jónasson prófessor við HÍ er sérlegur sérfræðingur verkefnisins á vegum menntamálaráðuneytisins.

Endanlegt spurningaeyðublað liggur ekki fyrir, en það er í forprófun hjá IMG-Gallup. Sumir hlutar þess hafa þó þegar verið prófaðir í tengslum við vinnumarkaðsrannsókn í nóvember 2002.

Í reglugerð um viðaukaspurningar um símenntun er boðið upp á tvo valkosti um framkvæmd rannsóknarinnar. Annars vegar að spurningarnar verði lagðar fyrir alla þátttakendur á öðrum ársfjórðungi 2003. Hins vegar að spurningarnar verði lagðar fyrir hlutaúrtak sem verði dreift jafnt yfir árið. Þá má hlutaúrtakið hins vegar ekki vera minna en 15% af heildarfjölda viðtala yfir árið.

NIÐURSTAÐA

- Spurningar í viðauka um símenntun verði lagðar fyrir þá þátttakendur sem taka þátt í næst síðasta sinn.

Spurningaeyðublaðið

Ráðgjafarhópur

Ákveðið var í samráði við hagstofustjóra að kalla saman þriggja manna hóp sérfræðinga með þekkingu á viðfangsefnum og nýtingu vinnumarkaðsrannsókna. Tilgangur hópsins til að vera vinnumarkaðsdeildinni til ráðagerða í útfærslu og skipulagningu nýs könnunarsniðs.

Í hópinn fengust þau Ingólfur Bender, Íslandsbanka, Lilja Mósesdóttir, Viðskiptaháskólanum Bifröst og Tómas Bjarnason, IMG-Gallup

Markmið hópsins var annars vegar að horfa yfir öxlina á sérfræðingum deildarinnar við undirbúning nýs sniðs/spurningaeyðublaðs og hins vegar að koma sjónarmiðum notenda á framfæri við undirbúning könnunarinnar.

Ekki tókst að ná fyrsta fundi hópsins fyrr en 22. nóvember. Tveir fundir hafa verið haldnir síðar. Undir hópinn hafa verið borin ýmis stærri álitamál.

Starf hópsins verður eftir áramót fyrst og fremst fólgið í því að aðstoða við að birta niðurstöður rannsóknarinnar þannig að nýtist almenningi, hagsmunaaðilum og rannsóknarfólki.

Aðrir umsagnaraðilar

Að undirlagi hagstofustjóra var Samtökum atvinnulífsins, Alþýðusambandsins og Vinnumálastofnunar boðið til sérstaks kynningarfundar 29. nóvember. Ætla má að þessir aðilar muni koma í framtíðinni að hagskýrslugerð á vinnumarkaðssviði umfram aðra aðila.

Auk þessara er nauðsynlegt að nýtt snið vinnumarkaðsrannsókna og möguleikar sem skapast við það verði kynnt víðar. Helstu aðilar sem telja má annað hvort núverandi eða til frambúðar stórnotendur eru:

- Samtök atvinnulífsins

- Alþýðusamtökin
- Vinnumálastofnun
- Efnahagsskrifstofa fjármálaráðuneytisins
- Seðlabanki Íslands
- Bandalag starfsmanna ríkis og bæja
- Kjararannsóknarnefndir
- Aðilar á fjármálamarkaði
- Aðrar deildir innan Hagstofu:
 - Skólamál
 - Þjóðhagsreikningar
 - Félagsmál
 - Mannfjöldi

NIÐURSTAÐA

- Boðað verði til almenns kynningarfundar með ofangreindum aðilum í febrúar í nýjum húsakynnum Hagstofunnar að Borgartúni 21.

Blaise

Forritun

Forritun á spurningaeyðublaðinu í Blaise fór fram í október til desember 2002. Markmið forritunar var að hafa eyðublaðið eins einfalt og unnt var í framkvæmd. Þá var höfð hliðsjón af reynslu (göllum) í eldri framkvæmd.

Ekki er gert ráð fyrir í fyrstu útgáfu að notuð verði eldri svör. Sú forritun fer fram í janúar til mars og stefnt að því að útgáfa 2 með notkun eldri svara verði tekin í notkun frá og með 14. viku ársins (þ.e. í vikunni 31.mars - 6. apríl).

Prófun

Eftir er að ganga endanlega úr skugga um að leiðarstjórnun sé fyllilega rétt. Það verður gert með hermiforriti sem fylgir Blaise.

Skjölun

Skjölun fer fram með tvennum hætti. Annars vegar í formi gagnalýsinga í Blaise – þ.m.t. prentaðri útgáfu af spurningalistanum. Hins vegar í formi handbókar fyrir spyrsla. Sú handbók verður tilbúin fyrir fyrsta námskeið fyrir spyrsla áður en samfelld könnun hefst.

Forprófanir

Forprófanir á spurningaeyðublaðinu voru ferns konar. Í fyrsta lagi með því að gera eiginlegar athuganir á völdum hópi svarenda með það að markmiði að skera úr um merkingu einstakra hugtaka og hvernig þau skiljast. Í öðru lagi var Beta-útgáfa af spurningaeyðublaðinu prófuð í lok vinnumarkaðsrannsóknar í nóvember. Í þriðja lagi voru kjarnaspurningar um skólagöngu og símenntun prófaðar meginlega í

nóvemberkönnuninni. Loks fékk IMG-Gallup það verkefni að forprófa viðaukasurningar um símenntun og þrjár almennar spurningar varðandi fjarvistir frá vinnu og vinnutíma í viðmiðunarviku. Niðurstöðum úr þeirri forprófun verður skilað í tæka tíð fyrir áramót.

Önnur verkefni sem tengjast gerð spurningaeyðublaðsins

Atriðisorðaskrá fyrir samtíma kótun atvinnugreina. Allt að tveggja vikna vinna. Unnin af Margréti Valsdóttur.

Atriðisorðaskrá fyrir samtíma kótun starfsstétta. Um það bil mánaðarvinna, unnin af Herdísí Óskarsdóttur. Ekki er víst að því verði lokið í tæka tíð fyrir upphaf vinnumarkaðskannana. Ef ekki, verður upptaka að bíða til 2. ársfjórðungs 2003.

Atriðisorðaskrá fyrir samtíma kótun menntunar. Allt að tveggja vikna vinna. Unnin af Hildi Friðriksdóttur.

Endurskoðun menntunarflokkunar Hagstofunnar. Ekki verður tekin upp nýtt flokkunarkerfi áður en rannsóknin hefst. Engu að síður verður allt snið könnunarinnar miðað við að laga að ISCED 97. Til þess að svo megi verða þarf að bæta við aukaspurningum til að geta síðar brugðist við eftir því hvaða ákvarðanir verða teknar um tiltekin álitamál í íslenskri aðlögun að alþjóðakerfinu.

Endurskoðun atvinnugreinaflokkunar. Í desember fékk deildin vitneskju um að ný útgáfa af NACE muni taka gildi í ESB um næstu áramót. Ekki er ljóst hvort þessi hafi áhrif á kótun og skil til Eurostat. Hins vegar verður vart hægt að taka upp breytta/nýja kóta fyrr enn Hagstofan hefur gengið frá endurskoðun sinni á ÍSAT-95.

Endurskoðun starfsstéttaflokkunar. Endurskoðun á ÍSTARF-95 er hafin aftur undir stjórn Herdísar Óskarsdóttur. Stefnt er að því að ljúka þeirri vinnu á vormánuðum. Gangi allt að óskum verður hægt að taka upp endurbætta starfsstéttaflokkun um áramótin 2003/2004.

Stéttarfélög. Í núverandi sniði eru spurningar um aðild að stéttarfélögum lagðar fyrir í nóvember ár hvert. Ekki er þörf á því að leggja þessa spurningu fyrir í öll skipti.

NIÐURSTAÐA

- Spurt verði um stéttarfélag aðeins í fyrsta skipti sem svarandi tekur þátt og síðan aðeins við starfsskipti/missi.

Stjórnun breytinga

Breytt snið vinnumarkaðsrannsókna hefur tvær meginafleiðingar. Annars vegar verður örðugra að rjúfa ferlið til þess að gera breytingar. Hins vegar mun örari birting vekja meiri athygli á könnuninni og niðurstöður hennar verða mikilvægari fyrir bæði stjórnvöld og markaðsaðila. Hvorutveggja veldur því að setja þarf formlegar verklagsreglur um hvernig staðið skal að breytingum á spurningaeyðublaði rannsóknarinnar.

Rétt er að skipta breytingum í tvo flokka eftir umfangi.

- Annars vegar breytingar á hugtökum og skilgreiningum sem og allar breytingar sem ætla má að geti haf í för með sér tímarof á meginspurningum, þ.e. sem varða vinnu, atvinnuleit og vinnutíma. Ennfremur breytingar á

könnunarþáttum sem skipta máli fyrir aðra hagskýrslugerð, s.s. menntun, heimili, félagslega þætti o.þ.h.

- Hins vegar minniháttar breytingar, til dæmis viðbótarspurningar sem ekki er fleygað inn í mikilvæga spurningaröð, tæknilegar lagfæringar o.s.frv.

NIÐURSTAÐA

- Um fyrri tegund breytinga þurfa að gilda strangar reglur þar sem tekið er á :
 1. Formleg fréttatilkynning
 2. Breyting tilkynnt með a.m.k. 2ja ársfjórðunga fyrirvara.
 3. Breyting borin undir mikilvægustu umsagnaraðilana (a.m.k.) í hverjum málaflokki
 4. Breyting forprófuð, ekki síst í þeim tilgangi að kanna hvað áhrif hún hefur á niðurstöður.
 5. Breytingar geta aðeins tekið gildi við hver áramót.
- Um síðari tegund breytinganna er eftirfarandi væntanlega nægjanlegt:
 1. Forprófun til að athuga áhrif þeirra.
 2. Þær verða ekki kynntar fyrirfram nema niðurstöður forprófana gefa til kynna að slíkt sé nauðsynlegt.
 3. Þeirra verði engu að síður getið í aðferðafræðilegum hluta útgáfunnar.
 4. Minniháttar breytingar má gera við hver ársfjórðungsskipti.

Þýðing á ensku

Bernard Scudder, þýðandi, fékk það verkefni í desember að þýða spurningaeyðublaðið á ensku. Markmið þýðingarinnar eru a. enska sé lipur í munni, b. enskan sé einföld þannig að hún skiljist sem flestum sem hafa hana ekki að móðurmáli og c. að hún endurspegli hugtök og skilgreiningar sem notast er við.

Bráðabirgðapýðingu verður sett inn í spurningaeyðublaðið frá upphafi. Endanleg þýðing verður þó að bíða frekari prófunar. Haft verður samráð við Bernard vegna þess. Líklegt er að endanlegt ensk þýðing verði sett í 2. útgáfu.

Önnur útgáfa spurningaeyðublaðsins

Í lok 14. viku ársins 2003 (5-6. apríl) verður tekin í notkun önnur útgáfa spurningaeyðublaðsins.

Tilgangur með þeirri útgáfu er fyrst og fremst sá að gefa færi á því að nýta fyrri svör þátttakenda til að stytta leiðina í gegnum spurningaeyðublaðið. Þá má gera stærri leiðréttingar á eyðublaðinu, sem nefnd eru annars staðar í þessari skýrslu.

Í núverandi sniði er á nokkrum stöðum leyfilegt að nýta fyrri svör til að hoppa yfir 2-3 spurningar sem á eftir koma, einkum þær sem varða störf, atvinnugreinar og menntun. Í nýju sniði er skynsamlegt að nýta þessa aðferð í mun ríkari mæli en áður.

NIÐURSTAÐA

- Svarandi sem er í sama starfi og í síðustu könnun þarf ekki að fá aðrar spurningar um starfið en þær sem snúa að vinnutíma og atvinnuleit. Svarandi sem var hvorki í starfi í síðustu könnun né þegar viðtal var tekið þarf ekki að fá aðrar spurningar um stöðu sína á vinnumarkaði en sem lúta að atvinnuleit.

VMR og aðrar kannanir Hagstofu

Við breytingu á sniði vinnumarkaðsrannsókn mun Hagstofan reka tvær kannanir allt árið um kring, þ.e. vinnumarkaðsrannsókn og neyslukönnun. Frá og með árinu 2004 mun þriðja könnunin taka við, rannsókn á tekjum og lífskjörum (SILC) í samstarfi við önnur lönd innan evrópska efnahagssvæðisins.

Nauðsynlegt er því að kanna kosti og galla við að samnýta þessar kannanir þannig að sameiginleg könnunatriði verði samræmd, úrtökuaðferðir samræmdar og framkvæmd að öðru leyti þannig að hagur verði af.

Neyslukönnun Hagstofunnar hefur þegar nokkra bakgrunnspætti sem eiga rætur að rekja til vinnumarkaðsrannsókna. Þó svo að frá því könnunin var fyrst skipulögð hafi átt sér stað hæg þróun á hugtökum og aðferðum í vinnumarkaðsrannsóknum og grundvallarbreyting verði gerð um áramótin er ekki skynsamlegt að rjúka til nú og gera breytingar á Neyslukönnuninni. Betra er að bíða skipulagningar á SILC og skoða þá allt dæmið í heild sinni en að hætta á að tímarof verði á mælingum Neyslukönnunnar bæði í upphafi 2003 og í upphafi ársins 2004.

NIÐURSTAÐA

- Unnið verði að því á árinu 2003 að samræma aðferðir og hugtök allra stærri kannana Hagstofunnar með það að sjónarmiði að ná fram sparnaði og meiri nákvæmni í mælingu á mikilvægustu þáttum sem varða vinnumarkaðinn, atvinnu, atvinnuleit og vinnutíma.

Skiptisnið

Við ákvörðun á skiptisniði vinnumarkaðsrannsókna þarf að huga að ýmsum þáttum:

1. Kostnaður
2. Áhrif á öryggismörk fyrir ársmetla
3. Áhrif á öryggismörk fyrir ársfjórðungsmetla
4. Áhrif á öryggismörk fyrir metla fyrir breytingar frá einum ársfjórðungi til annars
5. Nauðsyn flæðirannsókna, þ.e. breytingar frá einu ári til annars
6. Langtímaáhrif á þátttöku þjóðarinnar í vinnumarkaðsrannsóknum.
7. Brottfall vegna þreytu þátttakenda af síendurteknum könnunum.

Skiptisnið eru með ýmsum hætti í löndum evrópska efnahagssvæðisins. Skilgreina má skiptisnið annars vegar með fjölda panela (skiptihópa) og röð ársfjórðunga (tímabila) sem þeir taka þátt. Til dæmis má nefna núverandi skiptisnið VMR 4x. Danska hagstofan notar skiptisniðið 2q-2-1q, þ.e. tveir ársfjórðungar í röð, sleppa tveimur og

síðan einn ársfjórðungur. Sænska hagstofan notar skiptisniðið 8m þ.e. átta mánuðir í röð.¹ Algengastar eru þó tvær útgáfur af fimm skiptihópum, þ.e. 5q og 3q-2-2q².

Ráðgjafahóp vinnumarkaðsdeildar voru kynntar athuganir á mismunandi skiptisniðum (sjá viðauka). Þegar áhrif þeirra var skoðuð með tilliti til ofangreindra þátta var niðurstaðan sú að velja ætti milli annað hvort 5q eða 3q-2-2q. Af þeim tveimur sniðum hugnaðist hópnum betur síðara sniðið, einkum vegna betri árangurs þess við að mæla breytingar (flæði) milli ára.³

NIÐURSTAÐA

Skiptisniðið 3q-2-2q verði notað í samfelldri vinnumarkaðsrannsókn.

Heimilisúrtak

Í reglugerð ESB nr. 577/98 sem sett hefur verið inn í samninginn um evrópska efnahagssvæðisins er gert ráð fyrir að þau lönd sem velji einstaklinga en ekki heimili í úrtak verði engu að síður að velja hluta-úrtak sem nái til allra heimilismanna. Gert er ráð fyrir að nákvæmni samanlagðs úrtaks einstaklinga og heimilismanna fyrir NUTS 2 svæði sé þannig að hlutfallsleg staðalskekkja ársmetils, miðað við 5% atvinnuleysi fari ekki yfir 8%.

Í annarri athugun er farið yfir mögulegar aðferðir við að velja heimilisúrtak. Besta aðferðin er sú að velja heimilisúrtakið úr aðeins einum skiptihópi, helst þeim sem tekur síðast þátt, til að engin skörun verði milli úrtakseininga. Að því gefnu er raunhæft að notast við tvær meginaðferðir. Annars vegar svokallaða netúrtöku, þ.e. velja alla heimilismenn allra þeirra sem veljast í úrtakið. Hins vegar svokallaða tveggja fasa úrtöku þar sem val á heimilum fer fram með hendingaraðferð, þannig að ef viðkomandi svarandi er á heimili með þremur fullorðnum þá hafi hann 33,3% möguleika á að vera spurður spurninga um aðra heimilismenn.

Niðurstaðan er sú að af þessum tveimur aðferðum er sú síðari skilvirkari hvað varðar kostnað og nákvæmni metla.

NIÐURSTAÐA

- Hlutaúrtak fyrir heimili verði með tveggja fasa aðferð. Við úrtöku verði öllum einstaklingum úthlutað einni hendingartölu, sem verði notuð í sjálfu viðtalinu til að ákvarða hvort lagðar verði fram spurningar sem varða aðra heimilismenn.

¹ Doc. E1/EMPL/10/2001

² 5q er haft í Bretlandi, á Írlandi, Tékklandi og Slóvakíu. 3q-1-2q er viðhaft í Finnlandi og Slóveníu.

³ Þess skal getið að skiptisniðið 2q-2-2q lá ekki fyrir þegar ráðgjafahópurinn kom saman. Það snið er notað af hagstofum Ítalíu, Póllands og Rúmeníu. Það hefur fram yfir sniðið 3q-2-2q að metlar breytinga eru nákvæmari ásamt heimilisúrtakinu, en jafngott hvað varðar aðra metla. Þá er það ívið ódýrara í framkvæmd. Á móti kemur að skiptihóparnir eru stærri, hlutaúrtök úr heimilum stærra en nauðsynlega þarf, þannig að þegar til lengdar lætur mun stærri hluti þjóðarinnar taka þátt. Þá verður kostnaður af viðaukum, sem úthlutað er til skiptihópa, 21% hærri í 2q-2-2q sniðinu en öllum fimm skiptahópasniðum vegna stærri skiptihópa.

Úrtaka

Þýðið

Þýði vinnumarkaðsrannsóknarinnar eru allir búsettir á Íslandi á vinnualdri, sem skilgreindur er 16-74 ára.

Í reglugerðum ESB er miðað við að viðtöl verði tekin við hópinn 15-74 ára. Ýmislegt mælir þó á móti því að leitað verði til 15 ára aldurshópsins. Fyrst og fremst liggja þó til þess siðferðilegar ástæður. Siðareglur könnunarmanna á Íslandi leggja bann við því að haft verði beint samband við börn yngri en 16 ára. Þá eru 15 ára unglingar að jafnaði enn í grunnskóla og þátttaka á vinnumarkaði þótt einhver sé er að jafnaði lítil og bundin við lítil störf, s.s. blaðaútburð, barnagæslu o.þ.h.

Úrtökuramminn

Úrtökuramminn er hverju sinni þjóðskráin: Þeir sem eru á aldrinum 16-74 á tilteknum tímapunkti og hafa lögheimili á Íslandi.

Nýir hópar

Einföld hendingarúrtaka úr úrtökurammanum veldur því að nýir hópar í þýðinu verða hlutfallslega of litlir, þar sem þeir eru aðeins valdir í nýjasta skiptihópinn en eru ekki endurspegladur í þeim skiptihópum sem áður hafa verið valdir. Nýir í þýðinu eru annars vegar þeir unglingar sem ná 16 ára aldri og hins vegar þeir sem hafa flutt til landsins frá því síðasta úrtaka fór fram. Núverandi úrtökuaðferð tekur aðeins tillit til unglingsanna, þ.e. tekið er úrtak úr þýði 14 og hálfára til 74 ára. Þeir sem flytja lögheimili sitt eru því aðeins valdir í nýjan skiptihóp en eru ekki endurspegladur í eldri skiptihópum.

Að meðaltali hafa rúmlega 900 manns á aldrinum 16-74 ára flutt til landsins á hverjum ársfjórðungi síðastliðinn fjögur ár. Hér er því um að ræða hóp af svipaðri stærðargráðu og þann sem nær 16 ára aldri á hverjum ársfjórðungi. Ekki verður hægt að komast hjá því að taka tillit til þessa í annað hvort úrtökuáferðum eða vogum. Að þessu sinni verður ekki gerð tillaga um hvernig taka skuli á aðfluttum. Það er úrlausnarefni sem er flókið og þarf í reynd ekki að leysa fyrir en í fyrsta lagi við úrtöku vegna annars ársfjórðungs 2003.

Hér verður því aðeins gerð tillaga um hvernig leysa megi úr viðráðanlegum hluta vandans, þ.e. inngöngu 16 ára unglings í úrtökurammann.

NIÐURSTAÐA

- Tekið verður úrtak úr hópi þeirra sem eiga lögheimili á Íslandi á úrtökudegi, eru ekki eldri en 74 ára í lok fyrstu viðmiðunarviku næsta ársfjórðungs og hafa náð 16 ára aldri í lok 13. viku næsta ársfjórðungs. Þeir sem ekki hafa náð 16 ára aldri í lok viðmiðunarvikur verða geymdir þar til ársfjórðungi síðar.
- Leitað verði aðstoðar hjá erlendum sérfræðingum vegna úrlausnar á vogum og / eða úrtökuáferðum vegna þeirra sem

Tímasetning úrtöku

NÍÐURSTAÐA

- Úrtaka fer fram í síðasta lagi 10 dögum fyrir upphaf fyrstu viðmiðunarviku.
- Tekið verður úrtak í heilu lagi fyrir hvern ársfjórðung.
- Þjóðskrá sem liggur til grundvallar er þjóðskrá dagsins.
- Jafnan skal skrá með úrtökunni mikilvægar upplýsingar úr þjóðskrá dagsins, þ.e. aldurs-, kyn- og búsetuskiptingu ásamt úrtökuhlutfallinu.

Skil

Núverandi skipulag gerir ráð fyrir að einstaklingar sem valdir eru í úrtak séu fjögur skipti í röð áður en þátttöku þeirra er lokið. Að því loknu eru þeir geymdir þannig að ekki má velja þá aftur í vinnumarkaðsúrtak í tvö ár. Hér er gerð tillaga um sama fyrirkomulag.

NÍÐURSTAÐA

- Sá einstaklingur sem valist hefur í úrtak verður ekki valinn aftur fyrr en í fyrsta lagi fjórum árum frá því að hann var fyrst valinn.

Úrtökuaðferð

Núverandi úrtökuaðferð er einföld hendingarúrtaka án skila. Kostur við þá úrtökuaðferð er að hún er einföld í sniðum, hefur þekkta eiginleika og auðvelt að reikna eftir henni. Ókosturinn við hana er að einstakir undirhópar geta komið afar misjafnt út (t.d. árgangar). Vigtir geta því verið misjafnar sem dregur úr nákvæmni úrtaksins.

Til greina kemur að nota kerfisbundna úrtöku, en þá er úrtökurammanum raðað upp eftir t.d. aldri, kyni og búsetu. Fundin er hendingartala x til að byrja sem er á bilinu $1..N/n$ og síðan valinn hver sá einstaklingur sem nr. x , $x+N/n$, $x+2N/n$ osfrv. í röðinni þangað til n einstaklingar hafa verið valdir. Kosturinn við þessa úrtökuaðferð er að hún dregur úr líkum á að einstakir undirhópar séu ójafnt endurspegladur í úrtakinu. Ókostirnir eru einkum tveir. Annars vegar er alltaf hætta á kerfisbundinni skekkju, þ.e. að alltaf í N/n -unda skipti sé valinn afbrigðilegur einstaklingur. Hins vegar eru líkurnar á því til langframa að sami einstaklingur sé valinn trekk í trekk í úrtakið meiri en í einföldu hendingarúrtaki.

Loks kemur til greina að nota lagskipt úrtak eftir t.d. kyni, búsetu og aldri. Það hefur ótvíræða kosti hvað varðar vogir en ókosti hvað varðar útreikninga og flóknari aðferðafræði.

Þar sem úrtökuramminn er vel þekktur er engin knýjandi þörf á því að bregða út frá einföldustu aðferðunum

NÍÐURSTAÐA

- Notast verður áfram við einfalda hendingarúrtöku án skila.

Vikuúthlutun

Þar sem vinnumarkaðsrannsóknin er samfelld könnun er nauðsynlegt að dreifa úrtakinu jafnt á hverja viku ársfjórðungsins, en láta ekki ráðast af tilfallandi þáttum hverjir eru spurðir í hverri viku.

NIÐURSTAÐA

- Ársfjórðungsúrtakinu (nýjum skiptihópi) verður raðað kerfisbundið niður á þrettán vikur ársins með eftirfarandi hætti:
 - Úrtakinu verður raðað upp eftir aldri, kyni og búsetu (húskóta).
 - Kastað verður upp á tölu (x) á bilinu 1-13.
 - Einstaklingur nr. x verður valinn fyrir 1. viku ársfjórðungsins, x+1 í 2. viku og þannig áfram þar til náð er þrettán, þá er byrjað á tölunni 1 og x-1 fær úthlutað 13. viku ársfjórðungsins.
 - Vikuúthlutunin er látin haldast út þátttöku viðkomandi skiptihóps í rannsókninni.

Stærð úrtaks

Stærð úrtaks ræðst jafnan af tveim þáttum. Annars vegar þeim fjármunum sem úr er að spila og hins vegar þeirri nákvæmni sem óskað er eftir. Þá þarf að huga að væntanlegu brottfalli við ákvörðun á þeim fjölda sem valinn er. Til viðbótar má gæta að hvernig innganga og úrganga úr úrtaksrammanum (sbr. að ofan) hefur áhrif á endanlega úrtaksstærð.

Í reglugerð ESB nr. 577/98 er Ísland undanþegið öllum nákvæmniskröfum vegna smáðar landsins, bæði hvað varðar ársmetla og metla fyrir árfjórðungsbreytingar.

Í núverandi sniði—tvær kannanir á ári—er nákvæmni ársmetla $\pm 0,4\%$, nákvæmni punktmats er $\pm 0,5\%$ og nákvæmni breytingar frá einni könnun til annarrar er $\pm 0,7\%$. Þetta er miðað við að meðaltali 2,6% atvinnuleysi og nettó úrtak að meðaltali 3.630 manns.

Í sniðinu 3q-2-2q, miðað við 785 brúttóstærð skiptihóps, 82,5% svarhlutfall⁴, notkun heimilishlutans til að meta atvinnuleysi og að meðaltali 2,6% atvinnuleysi verður nákvæmni sömu metla: Ársmetlar $\pm 0,3\%$, ársfjórðungsmetlar $\pm 0,5\%$ og ársfjórðungsbreytingar $\pm 0,6\%$.

Kostnaður við 3q-2-2q sniðið umfram núverandi snið yrði þrátt fyrir fleiri viðtöl per ársfjórðung þó aðeins u.þ.b. 92% af kostnaði núverandi könnunar, þar sem aðrir heimilismenn fá mun færri spurningar en aðalhlutinn.

NIÐURSTAÐA

- Í hvern skiptihóp verða valdir 806 einstaklingar, sem skiptast jafnt (62) niður á 13 vikur ársfjórðungsins.

⁴ Það gefur u.þ.b. 3.890 manns í nettóúrtaki (að meðtöldum heimilishluta) á hverju ársfjórðungi en sama virku úrtaksstærð og nú, þ.e. u.þ.b. 3.630 manns.

Önnur atriði

Númerakerfi. Núverandi númerakerfi vinnumarkaðsrannsóknar er einfalt. Hver þátttakandi fær auðkenni sem er sex stafa raðtala. Fyrstu tveir stafirnir tákna raðnúmer könnunarinnar en síðustu fjórir stafirnir eru raðnúmer frá 1..n þar sem n hefur verið 1.140 síðan 1995. Við breytingu yfir í samfellda könnun og flóknara skiptisnið þarf að breyta þessu auðkenni.

NIÐURSTAÐA

- Hver skiptihópur fær númer sem samsett er úr fjórum liðum, áá-Q-vv-rr, þar sem á stendur fyrir fyrsta árið sem einstaklingurinn er valinn, q fyrir fyrsta ársfjórðunginn sem einstaklingurinn er valinn, v fyrir viku innan ársfjórðungs (1..13) og r tekur gildi á bilinu 0..62.

Töf frá viðmiðunarmánuki til viðtalsviku. Í reglugerð ESB nr. 577/98 er miðað við að ekki megi líða meira en 8 vikur frá lokum viðmiðunarmánuks þar til viðtal er tekið. Í reynd er þetta of langt vegna vandamála sem tengjast minni viðtakenda. Yfirleitt verður að gera ráð fyrir að viðtal fari ekki fram seinna en í næstu viku eftir viðmiðunarmánuki. Þó verður að gera ráð fyrir sveigjanleika, einkum á sumarleyfistímum þegar ekki er hægt að ná sambandi við fólk fyrr en það kemur úr sumarleyfi.

NIÐURSTAÐA

1. Lokið skal við að taka viðtal við hvern einstakling í vikuskammti eigi síðar en á öðrum miðvikudegi frá lokum viðmiðunarmánuks.
2. Á þriðja ársfjórðungi má fresta þessu og halda óteknum viðtölum í vikuskammti í allt að þrjár vikur til viðbótar.

Kynningarbréf. Það er skoðun sérfræðinga á vinnumarkaðssviði að núverandi kynningarbréf hafi gengið sér til húðar. Brottfall vegna neitana hefur aukist þrátt fyrir að ýmislegt hafi verið gert til að sporna við því, t.d. nafnbreyting o.fl. Ljóst er að afar margir þátttakendur neita að taka þátt vegna almennrar afstöðu til kannanafyrirtækja og vegna meðvitundar um persónuvernd, bannmerkingar o.þ.h.

NIÐURSTAÐA

- Kynningarbréfið verði endurskoðað og fengnir til þess sérfræðingar í textagerð á almenningsstenglasviði.

Fyrsta úrtaka. Til skoðunar er hvort þátttakendur í núverandi könnun sem enn eiga eftir að taka þátt einu sinni eða oftari eigi að falla inn í nýtt snið. Það myndi spara eitthvað við að hafa samband við þá og hægt væri að nýta fyrri svör til sparnaðar á fyrsta ársfjórðungi 2003. Á móti koma hins vegar tveir mikilvægir þættir. Annars vegar eru skiptihóparnir af ólíkri stærð og hins vegar er hætta á því að ekki verði hreint tímarof frá fyrri könnunarsniði yfir í nýtt, heldur dreifist það á næstu tvö ár, þannig að árið 2003 og 2004 verði ekki aðeins ólíkt fyrri árum heldur og næstu árum á eftir.

NIÐURSTAÐA

- Byrjað verði frá grunni við val á þátttakendum í samfelldri vinnumarkaðsrannsókn, þó þannig að staðið verði við loforð um tveggja ára úrtökuhlé.
 - Fyrsta úrtaka verði þannig að valdir verða 7 skiptihópar.
 - Kastað verði upp á röð þeirra.
 - Fyrsti skiptihópurinn verði aðeins með á 1. ársfjórðungi 2003, annar hópurinn með á 1. og 2. ársfjórðungi o.s.frv. samkvæmt skiptisniðinu 3q-2-2q.

Tenging við fyrri kannanir

Nýtt snið vinnumarkaðsrannsókna veldur óhjákvæmilega rofi í öllum tímaröðum sem safnað hefur verið. Hagstofunni ber að mörgu leyti skylda til að gefa notendum upplýsingar um hvaða áhrif breytingin hefur. Best væri að keyra tvær kannanir saman í a.m.k. eitt til tvö ár. Það er ekki hægt af hreinum fjárhagsástæðum. Engu að síður verður slíkt mat ekki gert nema með einhverri slíkri aðferð.

NIÐURSTAÐA

- Ekki verði gerðar sérstakar kannanir í apríl og nóvember heldur reyni sérfræðingar vinnumarkaðsdeildar að meta áhrif breytinganna með öðrum aðferðum.

Notkun opinberra skráa

Hægt er að auka nákvæmni metla ef aðgangur er að opinberum skráum sem tengjast viðfangsefninu. Finnsk athugun á tengslum skráðs atvinnuleysis og atvinnuleysis samkvæmt vinnumarkaðskönnunum leiddi t.d. í ljós sniðáhrif (design effect) allt að 0,2. Það útleiggst á mannamáli að hægt hefði verið að komast af með 20% af úrtaki vinnumarkaðskönnunar til að ná sömu nákvæmni við mælingu á atvinnuleysi.

Í dag er þjóðskráin eina opinbera skráin sem vinnumarkaðsrannsóknir hafa aðgang að.

NIÐURSTAÐA

- Huga þarf að því, með tilliti til reglna um persónuvernd og heimilda Hagstofunnar hvort hægt sé að tengjast á kennitölu við eftirfarandi skrár:
 - Staðgreiðsluskrá
 - Skólaskrá
 - Prófaskrá
 - Atvinnuleysisskrá
 - Fyrirtækjaskrá

Vinnuskipulag (gagnasöfnun og frumleiðréttingar)

Vinnuskipulag við gagnasöfnun og frumleiðréttingar er á sviði könnunardeildar. Ljóst er þó að vinnumarkaðsdeild þarf í upphafi að koma nálægt nokkrum skipulagsatriðum, einkum þeim sem varða utanumhald um gagnaskrár og leiðréttingar.

Þar sem rennt er blint í sjóinn með framkvæmd samfelldrar könnunar af þessu tagi þarf enn fremur að gæta þess að binda skipulagið ekki of föstum skorðum. Einkum og sér í lagi þarf að huga að því að leita þarf eftir þeim vakt-tímabilum sem gefa besta raun til að ná sambandi við þátttakendur.

Þá þarf að huga að því hvernig leit að símanúmerum o.þ.h. nær sem bestum árangri, þegar ekki verður lengur hægt að nota heimildir þjóðskrár, flutningaskýrslur, fæðingarskýrslur o.þ.h.

Vinnuskipulag (úrvinnsla)

Á fyrri hluta ársins 2003 verður að huga frekar að skipulagi vinnunnar vegna úrvinnslu og birtingar.

Birting er ekki aðeins fólgin í fréttatilkynningum eða netbirtingum til innanlandsbrúks heldur og skil á gagnaefni til þeirra stofnana sem Hagstofan er skuldbundin. Fyrir utan birtingar gagnavart almenningi er vinnumarkaðsdeild skuldbundin eftirtöldum aðilum:

- Landshagir
- Eurostat
- OECD
- NSS
- ILO
- IMF

Á fyrri hluta ársins 2003 verður lög aðaláhersla á að skipuleggja vinnuferlið þannig að allar birtingar verði eins fljótt og hægt er.

Á þessari stundu liggur aðeins fyrir ein ákvörðun:

Fréttatilkynning með fyrstu niðurstöðum 1. ársfjórðungs 2003 (atvinnuþátttaka, atvinnuleysi og vinnutími) verður birt miðvikudaginn 16. apríl.

NIÐURSTAÐA

- Upplýsingadeild vinni náið með sérfræðingum vinnumarkaðsdeildar og ráðgjafahóp með það að markmiðið að allar niðurstöður vinnumarkaðsrannsóknar verði birtar á aðgengilegu sniði fyrir almenning og að minnsta kosti mikilvægustu breyturnar verði þannig uppsettar á vefsetri Hagstofunnar að notendur geti sett saman sínar eigin töflur.

Önnur atriði

Á fyrri hluta ársins 2003 þurfa sérfræðingar vinnumarkaðsdeildar auk skipulagningar á vinnuferli, gagnagreiningu o.fl. sem tengist samfelldri vinnumarkaðsrannsókn, að ganga frá uppgjöri fyrir árið 2002 í prentaðri útgáfu. Í hverri viku berast um það bil tvær til þrjár stórar fyrirspurnir til vinnumarkaðsdeildar. Ekki er víst að deildin hafi burði til að sinna þessu jafnframt svo umfangsmiklum verkefnum.

NIÐURSTAÐA

- Engum fyrirspurnum um vinnumarkaðinn verði svarað af sérfræðingum vinnumarkaðsdeildar frá janúar til apríl nema bráðnauðsynlegt teljist.

Viðauki 1

Comparison of costs and variances (point estimates) of different methods of selecting the household sub-sample (Fixed variance)

Simple random sample without household sub-sample

Wave	Deff	Size	weight	var
Wave 1	1	896	0,200	1,0615E-05
Wave 2	1	896	0,200	1,0615E-05
Wave 3	1	896	0,200	1,0615E-05
Wave 4	1	896	0,200	1,0615E-05
Wave 5	1	896	0,200	1,0615E-05
Total		4.480		1,0615E-05
Total cost		8.960		
Total cost * var(p)		0,095		
Relative standard error		6,5%		

Network sample, last wave = household sub-sample

Wave	Deff	Size	weight	var
Wave 1	1	783	0,156	9,4788E-06
Wave 2	1	783	0,156	9,4788E-06
Wave 3	1	783	0,156	9,4788E-06
Wave 4	1	783	0,156	9,4788E-06
Wave 5 + HH	1,6	1.879	0,375	1,5166E-05
Total		5.011		1,0616E-05
Total cost		8.564		0,0000E+00
Cost pr case		1,709		
Relative standard error		6,5%		

Two phase sample, non-cps in last wave discarded

Wave	Deff	Size	weight	var
Wave 1	1	924	0,200	1,0281E-05
Wave 2	1	924	0,200	1,0281E-05
Wave 3	1	924	0,200	1,0281E-05
Wave 4	1	924	0,200	1,0281E-05
Wave 5 + HH	1,16	924	0,200	1,1926E-05
Total		4.620		1,0610E-05
Total cost		9.088		
Total cost * var(p)		0,096		
Relative standard error		6,5%		

Two phase sample, all interviewed in last wave

Wave	Deff	Size	weight	var
Wave 1	1	800	0,167	9,9082E-06
Wave 2	1	800	0,167	9,9082E-06
Wave 3	1	800	0,167	9,9082E-06
Wave 4	1	800	0,167	9,9082E-06
Wave 5	1	800	0,167	9,9082E-06
HH	1,16	800	0,167	1,1494E-05
Total		4.800		1,0615E-05
Total cost		8.268		
Total cost * var(p)		0,088		
Relative standard error		6,5%		

Viðauki 2

3q-2-2q + Household	panelar	5 pvmr	648
	3q-2-2q	psilc	324
Fjöldi í einstaklingspanel	648	Svarhlutfall	3240
	324	Brúttó:	785
Heildarfjöldi pr ársfj.	3.888		3927
Effectívt úrtak pr ársfj:	3.629		3888
Kostnaður á ári	26.788		

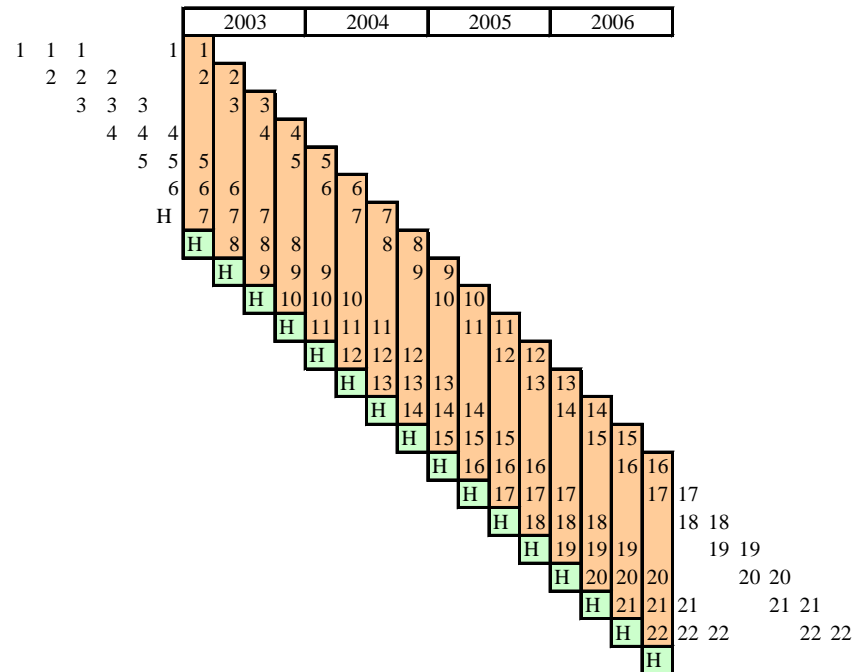
Overlap milli ársfj	50%
Overlap 1-3, 2-4	17%
Overlap 1-4	17%
Overlap milli ára	33%
Overlap milli 2ja ára	0%
Overlap milli 3ja ára	0%

		SI	Deff
Dreif og skekkjumörk 1 ársfj.	0,52%	0,000007	0,000007
Dreif og skekkjumörk milli ársfj	0,56%	0,000008	
Dreif og skekkjumörk ársmeðaltal	0,33%	0,000003	
Dreif og skekkjumörk milli ára	0,69%	0,000012	
Dreif og skekkjumörk ársmetla hei	0,66%	0,000011	

Kostnaður pr dreif 1 ársfj mats	0,0467
Kostnaður pr dreif ársfj.breytingar	0,1083
Kostnaður pr dreif ársmeðaltals	0,0770
Kosnaður pr dreif ársbreytingar	0,3308

Covarians

i	j	ox	px ox(ppx-pp)
1	2	50%	43% 0,00940
1	3	17%	25% 0,00167
1	4	17%	20% 0,00124
2	3	50%	43% 0,00940
2	4	17%	25% 0,00167
3	4	50%	43% 0,00940
			0,03278

Viðauki 3

Útreikningur á áhrifum mismunandi skiptisniða (rotation schemes)

	2q-2-1q	3q-1-1q	2q-2-2q	5q	3q-1-2q	3q-2-2q	6q
Number in each panel (LFS)	1.006	788	789	648	648	648	550
Number in household sub-sample (additional interviews) pr qua	503	394	394	324	324	324	275
Number of interviews pr quarter	4.024	3.940	3.943	3.888	3.888	3.888	3.850
Effective sample size pr quarter	3.627	3.627	3.630	3.629	3.629	3.629	3.630
Relative annual cost	25.492	26.272	26.294	26.788	26.788	26.788	27.137
Overlap, quarters 1-2, 2-3, 3-4	25%	40%	50%	67%	50%	50%	71%
Overlap, quarters 1-3, 2-4	0%	40%	0%	50%	33%	17%	57%
Overlap, quarters 1-4	25%	20%	25%	33%	33%	17%	43%
Overlap, quarters Q_t-Q_{t-1}	25%	20%	50%	17%	33%	33%	29%
Overlap, quarters Q_t-Q_{t-2}	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Overlap, quarters Q_t-Q_{t-3}	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Confidence limits (5% unemployment) quarter estimate	0,52%	0,52%	0,52%	0,52%	0,52%	0,52%	0,52%
Confidence limits (5% unemployment) quarterly change	0,65%	0,60%	0,56%	0,49%	0,56%	0,56%	0,46%
Confidence limits (5% unemployment) annual estimate	0,30%	0,41%	0,41%	0,37%	0,34%	0,33%	0,37%
Confidence limits (5% unemployment) annual change	0,70%	0,71%	0,67%	0,71%	0,69%	0,69%	0,70%
Confidence limits (5% unemployment) annual household sub-sa	0,53%	0,60%	0,60%	0,66%	0,66%	0,66%	0,72%
Relative cost * var(p), quarterly estimate	0,044	0,046	0,046	0,047	0,047	0,047	0,047
Relative cost * var(p), quarterly change	0,141	0,122	0,106	0,082	0,108	0,108	0,076
Relative cost * var(p), annual estimate	0,059	0,115	0,113	0,093	0,081	0,077	0,099
Relative cost * var(p), annual change	0,325	0,342	0,303	0,352	0,331	0,331	0,341
Max							
Confidence limits (5% unemployment) quarterly change	2q-2-1q						
Confidence limits (5% unemployment) annual estimate		3q-1-1q					
Confidence limits (5% unemployment) annual change				5q			
Relative cost * var(p), quarterly change	2q-2-1q						
Relative cost * var(p), annual estimate		3q-1-1q					
Relative cost * var(p), annual change				5q			
Min							
Confidence limits (5% unemployment) quarterly change							6q
Confidence limits (5% unemployment) annual estimate	2q-2-1q						
Confidence limits (5% unemployment) annual change			2q-2-2q				
Relative cost * var(p), quarterly change							6q
Relative cost * var(p), annual estimate	2q-2-1q						
Relative cost * var(p), annual change			2q-2-2q				

Viðauki 4

Spurningaeyðublað með skýringum

VINNA Í SÍÐUSTU VIKU

A01) Varstu að vinna fyrir launum í síðustu viku í eina klst. eða lengur?

1 Já..... B01

2 Nei

A02) Varstu tímabundið fjarverandi frá vinnu í þessari viku?

1 Já..... A05

2 Nei

A03) Líturðu aðallega á þig sem...

2 Námsmann

3 Hættan að vinna vegna aldurs

4 Öryrkja eða fatlaðan

5 Heimavinnandi án launaðrar vinnu

6 Í fæðingarorlofi

7 Atvinnulausan

8 Veikan eða tímabundið ófæran til vinnu

9 Annað

A04) Vannstu ólaunað við rekstur á fyrirtæki fjölskyldunnar í síðustu viku ?

1 Já..... A08

2 Nei..... I01

Vinna	Hér er átt við alla launaða vinnu sem skapar þér eða fjölskyldu þinni tekjur. Sá sem vinnur 1 klst. eða lengur eða er fjarverandi frá starfi sem hann er ráðinn til er klárlega í vinnu. Með launaðri vinnu er átt við alla vinnu sem greitt er fyrir annað hvort með peningagreiðslu eða fríðu (þ.e. laun eru í formi vöru eða þjónustu en ekki í peningum). Launagreiðslan þarf ekki að eiga sér stað í sömu viku og verkið var unnið. Þeir sem eru í starfsþjálfun eða á námssamningi og fá greitt fyrir eru í vinnu. Þeir sem vinna við eigin fyrirtæki (t.d. við bústörf) og uppfylla eitt af eftirtöldum skilyrðum flokkast í vinnu: 1. Ef að markmiðið með rekstrinum er að skapa hagnað þó svo að það hafi mistekist. 2. Ef að viðkomandi hefur eitt tíma við fyrirtækið jafnvel þó svo að engin sala hafi átt sér stað, engin fagleg þjónusta veitt eða ekkert hafi í raun verið framleitt. 3. Ef að viðkomandi er að vinna við stofnun eigin fyrirtækis.
Ekki vinna	Sjálfbóðaliðastörf, heimilisstörf á eigin heimili og ólaunuð félagsstörf.
Atvinnuleysi	Fólk telst atvinnulaust stundi það ekki vinnu, hafi leitað að vinnu undanfarnar fjórar vikur áður en rannsóknin er gerð og sé tilbúið að hefja störf innan tveggja vikna. Fólk í átaksverkefnum telst vera í vinnu meðan þau standa yfir.
Barneignafri/ fæðingarorlof	Ef fólk er í fæðingarorlofi telst það vinnandi ef það fór í fæðingarorlof frá launaðri vinnu. Ekki skiptir máli hvort viðkomandi ætlar að snúa aftur til starfa hjá fyrirtækinu.
Ólaunuð fjölskylduhjálp	Hér ekki átti átt við heimilisstörf á eigin heimili. Átt er við vinnu án launa t.d. við landbúnað, verslun eða annan atvinnurekstur fjölskyldunnar þar sem annar fjölskyldumeðlimur ber ábyrgð á rekstrinum.
Síðasta vika = Viðmiðunavika	Viðmiðunarvika er það tímabil sem spurningarnar miða við. Þ.e. þátttakendur eru spurðir um atvinnuþátttöku í síðustu viku sem er viðmiðunarvikan. Viðmiðunarvikan byrjar á mánudegi og endar á sunnudegi.

VINNA Í SÍÐUSTU VIKU, FRH.

A05) Hvers vegna varstu fjarverandi í síðustu viku?

- 0 Veður
 1 Minna að gera/verkefnaskortur
 2 Vinnudeila
 3 Skóli
 4 Veikindi
 5 Fæðingar- og foreldraorlof
 6 Frí
 7 Vinnuskipti
 8 Árstíðabundið starf
 9 Vinnuskipulag
 10 Aðrar ástæður

A06) Hversu lengi gerir þú ráð fyrir að vera frá vinnu?

- 1 Komin til starfa..... A08
 2 Minna en mánuð..... A08
 3 Skemur en 3 mánuði A08
 4 Skemur en hálf ári
 5 Hálf ári eða lengur
 6 Ótímabundið

A07) Færðu ennþá greidd laun frá vinnuveitanda?

- 1 Já
 2 Nei

A08) Varstu ráðinn í fleira en eitt starf í síðustu viku?

- 1 JáG01
 2 Nei

Fjarvera frá vinnu	Fólk telst tímabundið fjarverandi frá vinnu ef það er formlega ráðið í starf og eftirfarandi atriði eiga við: 1. Laun falla ekki niður þrátt fyrir fjarveru. 2. Hefur tryggingu fyrir því að geta gengið aftur í starf sitt eftir fjarveruna. 3. Þarf ekki að ganga í önnur störf fyrir atvinnurekandann.
Minna að gera/verkefnaskortur	Vinnuhlé getur t.d. stafað af verkefnaskorti/hráefnisskorti eða bilun í tækjabúnaði. Hráefnaskortur getur stafað af skorti á fiski hjá fiskverkun, kjöti hjá kjötverkun o.s.frv.
Vinnudeila	Í undirlitum er gefin kostur á að velja á milli verkfalls, verkbanns og verkfalls hjá öðrum.
Vinnuskipti	Þegar fólk byrjar eða hættir í starfi í viðmiðunarvikunni, uppsagnarfrestur og biðlaun.
Vinnuskipulag	Hér er m.a. átt við sveigjanlegan vinnutími, vaktavinnu, fólk sem ræður sínum eigin vinnutíma, fólk sem vinnur að hluta til heima hjá sér.
Tími frá vinnu	Ef fólk á erfitt með að svara spurningunni þarf að fram að lágmarki hversu lengi fólk hefur nú þegar verið fjarverandi.

STARFSLÝSING - AÐALSTARF

B01) Ertu launþegi eða sjálfstætt starfandi?

- 1 Launþegi B05
 2 Sjálfstætt starfandi
 3 Hvorugt B04

B04) Hvorugt nánar? _____

B05) Í hvaða sveitarfélagi vinnur þú? _____

B02) Varstu með starfsmenn á launum í síðustu viku?

- 1 Já
 2 Nei B05

B06) Hjá hvaða fyrirtæki vinnur þú? _____

B07) Hver er starfsemi fyrirtækisins aðallega?

B03) Hversu marga? _____

B05

Launþegi	Fær greitt frá öðrum aðila fyrir vinnu sína, hvort heldur sem er með launum eða fríðu. Gerviverktaki telst til launþega.
Sjálfstætt starfandi	Þeir sem reka fyrirtæki á eigin kennitölu eða í einkahlutafélagi sem þeir eða fjölskyldan þeirra eiga að mestu eða öllu leyti. Sömuleiðis þeir sem eiga í sameignarfélagum með öðrum, s.s. t.d. lögfræðingar á lögfræðistofu. Forstjórar í hlutafélögum teljast launþegar, þó svo þeir eigi allt eða meirihluta hlutafjár.
Fjöldi starfsmanna á launum	Hér á ekki að telja með ólaunaða fjölskylduhjálþ.
Nafn fyrirtækis	Einungis er spurt um nafn fyrirtækis til að auðveld atvinnugreinaflokkunina og er nafnið ekki notað til annarra hluta.
Sveitarfélag	Hér er átt við hvar viðkomandi vinnur en ekki hvar höfuðstöðvar fyrirtækisins eru. Dæmi: starfsmaður Landsbankans á Raufarhöfn vinnur á Raufarhöfn en ekki í Reykjavík þó höfuðstöðvar fyrirtækisins séu þar. Ef viðkomandi vinnur á mörgum stöðum ber að spyrja um bækistöð/aðalvinnustöð.
Starfsemi fyrirtækisins Atvinnugreinaflokkun	Ef um fleiri en einn vinnustað er að ræða skal miða við vinnustað svaranda. Vinnustaður er öll starfsemin á lóðinni, ekki bara deild viðkomandi. Dæmi: spyrill í þessari könnun nefnir starfsemi Hagstofunnar í heild sinni en ekki einungis könnunardeildar (þ.e. hagskýrslugerð). Sé fyrirtækið með fjölpætta starfsemi sem nær yfir margar atvinnugreinar, er miðað við rekstrareiningu. Dæmi: starfsmaður vinnur hjá Vífilfelli á Akureyri við bjórframleiðslu. Vífilfell rekur gosdrykkja-, bjór- og ávaxtasafaverksmiðju. Þar sem viðkomandi vinnur við bjórframleiðslu flokkast atvinnugreinin sem slík.

STARFSLÝSING – AÐALSTARF, FRH.

Ef B01=launþegi þá B08

B08) Hversu margir starfa á vinnustað þínum ? _____

B09) Hvert er starfsheiti þitt? _____

Ef B08 = óþekkt þá B08b

B08b) Á hvaða bili er starfsmannafjöldinn?

- 1 1 - 10 starfsmenn
- 2 11 - 19 starfsmenn
- 3 20 - 29 starfsmenn
- 4 30 - 49 starfsmenn
- 5 50 - 99 starfsmenn
- 6 100 - 199 starfsmenn
- 7 200 - 499 starfsmenn
- 8 500 starfsmenn ofl.

B10) Hver eru helstu verkefni? _____

B11) Stýrir þú venjulega, stundum eða aldrei verkum annarra starfsmanna?

- 1 Venjulega
- 2 Stundum
- 3 Aldrei

Fjöldi starfsmanna á vinnustað	Vinnustaður er allt fyrirtækið ef það er á einum stað annars skal miða við rekstrareininguna. Dæmi: Hagstofan var starfrækt í 2 húsum en á sama svæði og teljast því starfsmenn í báðum húsum til fjölda starfsmanna á vinnustað. Landsbanka starfsmaður á Raufarhöfn telur hins vegar fjölda starfsmanna í sínu útibúi.
Starfsheiti	Við starfaflokkun skiptir miklu máli að fá fram nákvæmt starfsheiti. Dæmi: umönnun aldraðra en ekki bara umönnun, kynningarfulltrúi en ekki bara fulltrúi, háseti á línubát en ekki bara sjómaður.
Helstu verkefni / Starfslýsing	Helstu verkefni í starfi eru grundvöllur starfaflokkunarinnar. Rafeindavirki getur sinnt mjög ólíkum störfum og starfsheitið eitt og sér dugar ekki til við starfaflokkunina. Helstu verkefni rafeindavirkja getur t.d. verið sala og ráðgjöf á tölvubúnaði til fyrirtækja og segir því starfsheitið eitt og sér takmarkaða sögu. Í sumum tilfellum getur starfsheiti verið mjög lýsandi eins t.d. sjúkarhúsprestur eða bensínafgreiðslumaður. Þá þarf ekki að spyrja frekar.
Stýra verkum annarra starfsmanna	Hér er átt við þá sem bera formlega ábyrgð á verkum annarra starfsmanna og skipuleggja verk þeirra. Stjórnun þarf þó ekki að vera eina verksvið viðkomandi, dæmi skipstjóri á línubát sinnir almennum störfum á bátnum samhliða stjórnun á mannskap og tækjum. Starfsheiti geta þó verið misvísandi. Dæmi: auglýsingastjóri sem ekki stýrir öðrum starfsmönnum innan fyrirtækisins ber ekki slíka ábyrgð.

RÁÐNINGARSAMBAND

C01) Hvaða ár byrjaðir þú hjá - fyrirtækinu/stofnuninni?

C02) Í hvaða mánuði? _____

Ef C01 + C02 = innan 4 mán. þá C03, annars C05

C03) Hvaða dag? _____

C04) Fékkstu aðstoð hjá opinberri vinnumiðlun við að finna starfið?

- 1 Já
2 Nei

C05) Ertu ráðinn tímabundið?

- 1 Já
2 NeiD01

C06) Hvers vegna ertu ráðinn tímabundið?

- 1 Er verkefnaráðinn
2 Er á verktakasamningi
3 Er á námssamningi
4 Er á reynslutíma
5 Er í íhlaupastarfi
6 Er í árstíðabundnu starfi
7 Er í sumarstarfi
8 Annað

C07) Til hve langs tíma ertu ráðinn?

- 1 Skemur en einn mánuð
2 1 til 3 mánuða
3 4 til 6 mánuða
4 7 til 12 mánuða
5 13 til 18 mánuðaD01
6 19 til 24 mánuðaD01
7 25 til 36 mánuðaD01
8 Lengur en til 3ja áraD01
9 ÓljóstD01

C08) Viltu vera í tímabundnu starfi?

- 1 Já
2 Nei

Starfsaldur	Viðkomandi telst starfa hjá sama fyrirtækinu þó svo það skipti um nafn og/eða eigendur svo lengi sem starfsemi fyrirtækisins breytist ekki. Dæmi: Loftleiðir varð Flugleiðir, Sól-Viking sameinaðist Vífilfelli.
Tímabundin ráðning	Tímabundin ráðning á t.d. við um þá sem eru verkefnaráðnir. Ef ráðningasamningur er ekki með neinu ákvæði um að hann taki enda er hann ekki tímabundinn. Sumarstörf námsmanna eru oftast tímabundin.

VINNUTÍMI Í AÐALSTARFI (VENJULEG VÍKA)

D01) Hvað vinnur þú margar klukkustundir í venjulegri viku?

- 0 Óreglulegur vinnutími D01b
 1-30 _____ D03
 31-34 _____ D02
 35-120 _____ D03
 Veit ekki D01c

D01b) Hvað af eftirtöldu á við um þig?

- 1 Vaktavinna
 2 Íhlaupastarf/afleysingastarf
 3 Starf nýhafið
 4 Vinnutími sveigjanlegur
 5 Vinnutími mjög óreglulegur
 6 Ekkert af þessu

D01c) Getur þú sagt á hvaða bili meðalvinnutíminn er á viku?

- 1 1-10 D03
 2 11-20 D03
 3 21-30 D03
 4 31-34 **D02**
 5 35-45 D03
 6 46-50 D03
 7 51-60 D03
 8 61+ D03

D02) Er þetta fullt starf?

- 1 Já
 2 Nei

Venjuleg vinnuvika	Í vinnumarkaðsrannsókninni miðast vinnuvika við tímabilið frá mánudagi til sunnudagskvölds. Venjuleg vinnuvika miðar við meðaltal sl. 4ra vikna. Ef vinnutími er mjög óreglulegur og starfið ekki venjulegt má svara með 0 tímum.
Vinnutími	Með vinnutíma er átt við þann tíma sem fólk er í vinnunni, að meðtöldum kaffi- og yfirvinnutímum.
Bakvaktir	Bakvaktir teljast ekki til vinnutíma nema viðkomandi hafi verið kallaður út.
Vinnutími bænda	Gera verður skýran greinarmun á störfum vegna framleiðslunnar og annarra starfa. Matseld, umönnun barna og önnur heimilisstörf teljast ekki til vinnu. Til bústarfa teljast öll störf sem tengjast viðhaldi og nýtingu bústofns og jarðar, allt frá bókhaldi til mjalta og flórmoksturs.
Vinnutími sjómanna	Er sá tími sem þeir eru á vakt. Frívaktir teljast ekki til vinnutíma þó svo að þeir komist ekki burt af vinnustaðnum. Ath. að vinni þeir 6 + 6 tíma á sólarhring og með hafnarfrí 4 daga í mánuði þá er vinnutíminn 72 klst. á viku að jafnaði.
Fullt starf	Svarandi telst vera í fullu starfi ef hann vinnur að jafnaði 35 klst. eða meira á viku. Hann telst vera í hlutastarfi ef hann vinnur 1-34 klst. að jafnaði á viku.

VINNUTÍMI Í AÐALSTARFI (SÍÐASTA VÍKA)

D03) Hvað vannstu marga klukkutíma í síðustu viku?

Ef D01=óþekkt eða D03=óþekkt þá D03b

D03b) Vannstu meira eða minna í síðustu viku en venjulega

- 1 Meira en venjulega D05
2 Minna en venjulega
3 Sama og venjulega D06

Ef D01>D03 þá D04

D04) Hvers vegna vannstu minna en venjulega?

- 0 Veður
1 Minna að gera/verkefnaskortur
2 Vinnudeila
3 Skóli
4 Veikindi
5 Fæðingar- og foreldraorlof
6 Frí
7 Vinnuskipti
8 Árstíðabundið starf
9 Vinnuskipulag
10 Aðrar ástæður

Ef D01<D03 þá D05

D05) Hvers vegna vannstu meira en venjulega?

- 1 Sveigjanlegur vinnutími (ræður vinnutíma sjálfur að einhverju leyti)
2 Vaktavinna
3 Yfirvinna
4 Aðrar ástæður

D06) Vannstu yfirvinnu í síðustu viku?

- 1 Já
2 Nei D07

D06b) Hversu marga klukkutíma? _____

D07) Vinnur þú venjulega, stundum eða aldrei heima hjá þér?

- 1 Venjulega
2 Stundum
3 Aldrei F01

D08) Vannstu þetta starf inni á heimili þínu í síðustu viku?

- 1 Já
2 Nei F01

D08b) Hversu marga klukkutíma? _____

Síðasta vinnuvika	Síðasta vinnuvika er svokölluð viðmiðunarvika, þá er átt við viku sem hefst á mánudegi og lýkur á sunnudegi.
Vinna inni á heimili	Hér er verið að leita eftir vinnutilhögun, þ.e. hvar vinnan er framkvæmd. Viðkomandi þarf að hafa sinnt starfi sínu inn á heimili í a.m.k. 1 klukkustund til að geta svarað þessari spurningu játandi. Ekki er átt við hvort fólk hafi gert eitthvað inn á heimilinu í síðustu viku, heimilisstörf eiga alls ekki heima hér.

ÓHEFÐBUNDINN VINNUTÍMI

F01) Vinnurðu vaktavinnu?

- 1 Já
2 Nei

F02) Vinnurðu venjulega, stundum eða aldrei á kvöldin?

- 1 Venjulega
2 Stundum
3 Aldrei

F03) Vinnurðu venjulega, stundum eða aldrei á næturnar?

- 1 Venjulega
2 Stundum
3 Aldrei

F04) En á laugardögum?

- 1 Venjulega
2 Stundum
3 Aldrei

F05) Og á sunnudögum?

- 1 Venjulega
2 Stundum
3 Aldrei

[Kvöldvinna](#) Átt er við tímabilið frá kl. 19:00-24:00

AUKASTÖRF

G01) Ertu launþegi eða sjálfstætt starfandi ?

- 1 LaunþegiG04
 2 Sjálfstætt starfandi
 3 HvorugtG03

G02) Varstu með starfsmenn á launum í síðustu viku?

- 1 JáG03
 2 Nei

G03) Hvorugt nánar?

G04) Í hvaða sveitarfélagi vinnur þú? _____

G05) Hjá hvaða fyrirtæki vinnur þú?

G06) Hver er starfsemi fyrirtækisins aðallega?

G07) Hvert er starfsheiti þitt í aukastarfinu?

G08) Hver eru helstu verkefnin?

G09) Hvað vannstu marga klukkutíma í aukastarfinu í síðustu viku? _____

G10) Hversu reglulegt er aukastarfið?

- 1 Reglulegt
 2 Tilfallandi
 3 Árstíðabundið

Aukastarf	Ef um fleiri en eitt aukastarf er um að ræða skal velja aðalaukastarfið. Spurningin um vinnutíma í aukastarfi vísar hins vegar til heildarvinnutíma í öllum aukastörfum. Launað aukastarf nær líka yfir störf sem þar sem tekjurnar koma með öðrum hætti, t.d. rekstrarhagnaði. Allar skilgreiningar að framan um aðalstarfið eiga hér við. Allar spurningarnar um vinnutíma í aukastarfi vísa til vinnutíma í síðustu viku.
Reglulegt aukastarf	Aukastarf getur verið bæði tilfallandi og árstíðabundið eða reglulegt og reglulegt. Hér þarf að biðja fólk um að meta hvað eigi helst við um aukastarf þess.

LEIT AÐ ANNARRI VINNU EÐA AUKASTARFI

H01) Leitaðir þú að annarri vinnu eða aukastarfi á síðustu fjórum vikum?

- 1 Já, annarri vinnu
- 2 Já, aukastarfi
- 3 Já, bæði / hvort sem er
- 4 Nei, hvorugt.....H03
- 5 Nei, búinn að finna vinnuH03

H02) Hver er helsta ástæða þess?

- 1 Líkur á að missa starf sitt..... K04
- 2 Lítur á núverandi starf sem tímabundið..... K04
- 3 Vill starf með fleiri vinnustundum á viku K04
- 4 Vill starf með færri vinnustundum á viku K04
- 5 Vill starf með betri kjörum K04
- 6 Vill starf nær heimili K04
- 7 Vill starf í samræmi við menntun..... K04
- 8 Aðrar ástæður K04

H03) Viltu vinna fleiri, færri eða jafnmarga tíma á viku og þú gerir venjulega?

- 1 Jafnmarga og venjulega M01
- 2 Fleiri en venjulega M01
- 3 Færri en venjulega

H04) Viltu vinna færri tíma þó svo að launin lækki samsvarandi?

- 1 Já
- 2 Nei

Næst í spurningu M01

Líkur á að missa starf Uppsögn eru 100% líkur.

REYNSLA Á VINNUMARKAÐI

I01) Hefur þú verið á vinnumarkaði?

- 1 Já
 2 Nei K01

I02) Hvaða ár varstu síðast í vinnu? _____

Ef meira en 8 ár síðan þá K01

I03) Í hvaða mánuði? _____

Ef I01 og I03 = < 4 mán. þá næst sp. I04

I04) Hvað dag? _____

I05) Hver er aðal ástæða þess að þú hættir í síðasta starfi?

- 1 Var sagt upp starfi
 2 Var í tímabundnu starfi, þ.m.t. sumarstarf
 3 Vegna verkefnaskorts
 4 Fór í skóla
 5 Vegna fæðingarorlofs / meðgöngu..... I06
 6 Til að sinna börnum eða fjölskyldumeðlimum I06
 7 Fór á eftirlaun
 8 Vegna eigin veikinda fötlunar
 9 Annað

I06) Ertu enn ráðinn í þetta starf?

- 1 Já B01
 2 Nei

Fyrri reynsla á vinnumarkaði	Hér má telja með vinnu í skólaleyfum og íhlaupastörf.
Aðal ástæða	Margar ástæður geta átt við svaranda en spyrill á að reyna fá fram megin ástæðuna, það sem skipti mestu máli á sínum tíma.

SÍÐASTA STARF

J01) **Varstu launþegi eða sjálfstætt starfandi?**

- 1 LaunþegiJ04
2 Sjálfstætt starfandi
3 HvorugtJ03

J02) **Varstu með starfsmenn á launum í síðustu viku?**

- 1 JáJ04
2 NeiJ04

J03) **Hvorugt nánar?**

J04) **Í hvaða sveitarfélagi vannst þú?**

J05) **Hjá hvaða fyrirtæki vannst þú?**

J06) **Hver er starfsemi fyrirtækisins aðallega?**

J07) **Hvert var starfsheiti þitt?**

J08) **Hver voru helstu verkefni?**

Síðasta aukastarf Allar skilgreiningar um aðalstarf hér að framan eiga við um síðasta starf.

ATVINNULEIT

K01) **Leitaðir þú að vinnu á síðustu fjórum vikum?**

- 1 Já K04
2 Nei

K02) **Hver er helsta ástæða þess að þú er ekki að leita að vinnu?**

- 1 Búinn að finna vinnu K02b
2 Var sendur heim, verður kallaður til vinnu innan skamms
3 Enga vinnu að fá
4 Er í skóla
5 Vegna fæðingarorlofs / meðgöngu / fæðraorlofs
6 Til að sinna börnum eða fjölskyldumeðlimum
7 Fór á eftirlaun
8 Vegna eigin veikinda eða fötlunar
9 Annað

K02b) **Hefst þessi vinna innan þriggja mánaða?**

- 1 Já K09
2 Nei K09

K03) **Viltu vinna ef þér byðist starf?**

- 1 Já K09
2 Nei L01
3 Já, ef L01

K04) **Leitaðir þú að vinnu sem launþegi eða sjálfstætt starfandi?**

- 1 Launþegi
2 Sjálfstætt starfandi
3 Hvort heldur sem er

K05) **Leitaðir þú að fullu starfi eða hlutastarfi?**

- 1 Fullu starfi K06b
2 Hlutastarfi
3 Bæði / ótiltekið K07a

K06a) **Tækir þú hlutastarf ef þú fyndir ekki fullt starf?**

- 1 Já
2 Nei

K06b) **Tækir þú fullt starf ef þú fyndir ekki hlutastarf?**

- 1 Já
2 Nei

Viltu vinna? Já, ef... Dæmi: öryrki sem vill gjarnan vinna en getur ekki sökum heilsuleysis. Ellilífeyrisþegi sem vill gjarnan vinna en lætur þess getið að það borgi sig ekki fyrir hann. Foreldri sem vill vinna ef barnapössun fæst.

ATVINNULEIT, FRH, AÐFERÐIR VIÐ ATVINNULEIT SÍÐUSTU 4 VIKUR

K07a) Lést þú skrá þig á atvinnuleysissskrá á síðustu fjórum vikum?

- 1 Já
2 Nei

K07b) Hafðir þú samband við ráðningarstofu?

- 1 Já
2 Nei

K07c) Sóttir þú um vinnu beint til atvinnurekenda?

- 1 Já
2 Nei

K07d) Spurðist þú fyrir hjá ættingjum eða vinum?

- 1 Já
2 Nei

K07e) Svaraðir þú eða settir þú auglýsingar í blöð eða á netið?

- 1 Já
2 Nei

K07f) Skoðaðir þú auglýsingar í blöðum eða á netinu?

- 1 Já
2 Nei

Ef K04=launþegi þá K07i

K07g) Leitaðir þú að húsnæði, tækjabúnaði eða lóð fyrir atvinnurekstur?

- 1 Já
2 Nei

K07h) Leitaðir þú að fjármagni eða leyfi fyrir starfseminu?

- 1 Já
2 Nei

K07i) Ertu að bíða eftir svári við atvinnuumsókn?

- 1 Já
2 Nei

K07j) Notaðir þú aðrar aðferðir til að leita að vinnu?

- 1 Já
2 Nei

ATVINNULEIT, FRH

K09) **Geturðu byrjað að vinna innan tveggja vikna?**

- 1 Já K11
2 Nei

K10) **Hver er helsta ástæða þess?**

- 1 Er í námi
2 Of stuttur fyrirvari
3 Af persónulegum ástæðum eða vegna fjölskyldu
4 Vegna ungra barna
5 Vegna eigin veikinda eða fötlunar
6 Af öðrum ástæðum

K11) **Hversu marga tíma á viku viltu vinna samanlagt?**

Ef K01 = Nei þá L01

K12) **Hversu lengi hefur þú leitað að vinnu?**

- 1 Er ekki byrjaður/byrjuð að leita
2 Innan við 1 mánuð
3 Innan við 3 mánuði
4 Innan við 6 mánuði
5 Vegna Innan við 8 mánuði
6 Innan við 1½ ár
7 Innan við 2 ár
8 Innan við 4 ár
9 4 ár eða lengur

K13) **Áður en þú byrjaðir að leita að vinnu, varstu..**

- 1 Vinnandi
2 Í skóla
3 Heimavinnandi
4 Annað?

Áður en þú byrjaðir að leita að vinnu, varstu... Ef viðkomandi segist hafa verið atvinnulaus þegar hann byrjaði að leita að vinnu þá á að velja möguleikann *Annað*

ATVINNULEYSISSKRÁ

Þeir sem eru eldri en 70 ára fara í spurningu N01

L01) Varstu á atvinnuleysissskrá í síðustu viku?

- 1 Já
2 Nei.....M01

L02) Færðu atvinnuleysisbætur fyrir síðustu viku?

- 1 Já.....M01
2 Nei

L03) Af hverju færðu ekki atvinnuleysisbætur?

- 1 Nýkomin/n á atvinnuleysissskrá
2 Er á biðtíma eftir að hafa þegið bætur í 12 mánuði
3 Ekki náð að vinna lágmarkstíma (425 klst. á sl. 12 mánuðum)
4 Var með sjálfstæðan rekstur, skuldar tryggingagjald
5 Neitaði atvinnutilboði
6 Sagði sjálf/ur upp atvinnu
7 Hefur aðrar tekjur (t.d. örorkubætur)
8 Aðrar ástæður

Atvinnuleysissskrá Þeir sem fá þessa spurningu eru þeir sem hafa ekki vinnu, eru í hlutastarfi, eru í minni eða engri vinnu vegna verkefnaskorts, eru að leita að vinnu eða eru í tímabundnu starfi fá spurningu um skráð atvinnuleysi.

STÉTTARFÉLAGSADILD

M01) Ertu í stéttarfélagi?

- 1 Já
2 NeiN01

M02) Hvaða stéttarfélag er það?

Stéttarfélag Stéttarfélag er félag launþega sem gerir samninga um kaup og kjör. Ef viðkomandi greiðir í fleiri en eitt stéttarfélag þá er valið það félag sem er í tengslum við aðalstarfið.

STAÐA FYRIR ÁRI

N01) Í hvaða stöðu varstu í fyrra (mánuður)?

- 0 Ekki sama vinna N03
1 Sama vinna o01
2 Atvinnulaus, að leita að vinnu o01
3 Í fæðingarorlofi N02
4 Heimavinnandi, án launaðrar vinnu..... o01
5 Hættur að vinna vegna aldurs..... o01
6 Öryrki eða fatlaður o01
7 Veikur eða tímabundið ófær til vinnu..... o01
8 Í skóla..... o01
9 Annað..... o01

N02) Varstu í fæðingarorlofi frá vinnu?

- 1 Já
2 Nei o01

N03) Varstu launþegi eða sjálfstætt starfandi?

- 1 Launþegi N06
2 Sjálfstætt starfandi
3 Hvorugt N05

N04) Varstu með starfsmenn á launum?

- 1 Já N06
2 Nei N06

N05) Hvorugt hvað?

N06) Í hvaða sveitarfélagi vannstu?

N07) Hjá hvaða fyrirtæki vannstu?

N08) Hver er starfsemi fyrirtækisins aðallega?

Staða fyrir ári Allar skilgreiningar vegna aðalstarfs eiga hér við einnig.

SKÓLAGANGA

o01) Varstu skráð/ur í skóla eða á námssamningi á síðustu 4 vikum?

- 1 Í skóla..... o02
2 Á námssamningi.....o03a
3 HVORUGT o04

o02) Í hvaða skóla varstu og á hvaða sviði?

o02c) Varstu í skóla í síðustu viku?

- 1 Já
2 Nei

o03a) Í hvaða iðngrein varstu á námssamningi?

o04) Á síðustu 4 vikum? Sóttir þú...?

Þú mátt merkja 5 af mögulegum valkostum

- 1 námskeið
2 ráðstefnu
3 málþing
4 fyrirlestur
5 aðra fræðslu með leiðbeinanda
9 EKKERT AF ÞESSU

o04b) Varstu í einhverri slíkri skipulagðri fræðslu í síðustu viku?

- 1 Já
2 Nei

o05) Hvert var efni fræðslunnar?

Ath. Ef fleiri en eitt, þá spyrja um það sem síðast var sótt.

o06) Hver hélt (atburðinn) ?

o07) Hversu marga klukkutíma á síðustu fjórum vikum varstu alls í skipulagðri fræðslu?

Ath. Ef o02c = Já þá o08

o08) Hversu marga klukkutíma alls í síðustu viku?

o09) Sóttir þú fræðsluna? ...

- 1 í tengslum við starf
2 eða af persónulegum áhuga?

010) Var tíminn sem þú varst á (það sem við á) á launum?

- 1 launað að fullu
2 launað að mestu
3 ólaunað að mestu
4 alveg ólaunað
5 ekki í vinnu á þessum tíma P01

011) Fór (það sem við á) fram á venjulegum vinnutíma þínum?

- 1 alveg á vinnutíma
2 aðallega á vinnutíma
3 aðallega utan vinnutíma
4 alveg utan vinnutíma

**SKÓLAGANGA – VIÐAUKASPURNINGAR UM SÍMENNTUN
(NÆST SÍÐASTI SKIPTIHÓPUR FÆR SPURNINGARNAR)**

V01) Varstu skráð/ur í skóla eða á námssamningi á síðustu 12 mánuðum?

- 1 Í skóla..... V02
 2 Á námssamningi..... V03a
 3 HVORUGT V04

V03c) Varstu á námssamningi á síðustu fjórum vikum?

- 1 Já
 2 Nei

V02) Í hvaða skóla varstu og á hvaða sviði?

V04) Á síðustu 12 mánuðum: Sóttir þú...?

- 1 námskeið
 2 ráðstefnu
 3 málþing
 4 fyrirlestur
 5 aðra fræðslu með leiðbeinanda
 9 EKKERT AF ÞESSU V14

V02c) Varstu skráð/ur í skóla á síðustu fjórum vikum?

- 1 Já
 2 Nei

V05) Hversu mörg alls?

V03a) Í hvaða iðngrein varstu á námssamningi?

Skóli	Hér er átt við hið formlega skólakerfi.
Ráðstefna, námskeið, málþing, fyrirlestur	Hér er átt við alla þá fræðslu eða þjálfun sem fer fram undir leiðsögn kennara eða þjálfara , t.d. ráðstefnu, málstofu, málþing, námskeið, leikfimi (ekki þegar maður æfir sjálfur í tækjasal), leshring og tólmstundir alls konar, svo dæmi séu nefnd. Eitt námskeið miðast við eina skráningu.

SKÓLAGANGA – VIÐAUKASPURNINGAR UM SÍMENNTUN (FRH)

V06) Nú ætla ég að spyrja þig nánar um síðustu þrjú. Ef við byrjum á því sem þú sóttir síðast:

Hvert var efni þess?

Síðasta: _____

Næst síðasta: _____

Þriðja síðasta: _____

SETJA TEXTANN INN ÞAR SEM VIÐ Á Í STAÐ (FRÆÐSLU)

V07) Sóttir þú (fræðsluna) á síðustu fjórum vikum?

	Síðasta	Næst síðasta	Þriðja síðasta
1 Já			
2 Nei.....V08			

V07b) Sóttir þú það í síðustu viku?

	Síðasta	Næst síðasta	Þriðja síðasta
1 Já			
2 Nei			

V08) Hver hélt (fræðsluna)?

Síðasta	Næst síðasta	Þriðja síðasta

V09) Hvað var (fræðslan) margar klst. alls?

	Síðasta	Næst síðasta	Þriðja síðasta
klst			

Ef V07 = Já þá V09d

V09d) Hversu marga klst. varstu á (fræðslu) á síðustu fjórum vikum?

	Síðasta	Næst síðasta	Þriðja síðasta
klst			

Ef V07b = Já þá V09e

V09e) Hversu marga klst alls í síðustu viku?

	Síðasta	Næst síðasta	Þriðja síðasta
klst			

V10) Sóttir þú (fræðsluna)...?

	Síðasta	Næst síðasta	Þriðja síðasta
1 í tengslum við starf			
2 eða af persónulegum áhuga			

V10b) Varst það þú, vinnuveitandinn eða annar sem átti hugmyndina að því að þú fórst á (fræðsluna)

	Síðasta	Næst síðasta	Þriðja síðasta
1 aðallega þú sjálf/ur		X	X
2 aðallega vinnuveitandinn		X	X
3 annar		X	X

V11) Varstu á launum á (fræðslunni) ?

	Síðasta	Næst síðasta	Þriðja síðasta
1 Að öllu leyti			
2 Aðallega			
3 Lítillega			
4 Alveg ólaunað			
9 Var ekki í vinnu			

V12) Fór (fræðslan) fram á venjulegum vinnutíma þínum?

	Síðasta	Næst síðasta	Þriðja síðasta
1 Að öllu leyti			
2 Aðallega			
3 Lítillega			
4 Alveg ólaunað			
9 Var ekki í vinnu			

SKÓLAGANGA – VIÐAUKASPURNINGAR UM SÍMENNTUN (FRH)

Ef V05 > 3 þá V13

V13) Hvað fóru margar klukkustundir alls í fræðslu sem þú sóttir á síðustu 12 mánuðum?

V14) Þegar þú byrjaðir í núverandi starfi, fékkstu formlega starfsþjálfun eða nýliðafræðslu?

- 1 Já..... V16
 2 Nei

V15) Eftir á að hyggja, hefðir þú þurft að fá slíka þjálfun þegar þú hófst störf?

- 1 Já
 2 Nei

V16) Þá vil ég spyrja þig um sjálfsnám á síðustu tólf mánuðum.

Notaðir þú eitthvað af eftirtöldu markvisst til að auka hæfni þína?...

- 1 Las prentað efni, t.d. bækur, tímarit eða handbækur
 2 Sótti upplýsingar af internetinu
 3 Horfði á fræðsluþætti í sjónvarpi
 4 Notaði geisladiska með fræðsluefni eða myndbönd
 5 Heimsótti söfn eða aðrar fræðslustofnanir
 9 EKKERT AF ÞESSU

Starfsþjálfun/nýliðafræðsla	Ath. Hér er verið að tala um formlega kennslu, þ.e. ekki bara að ganga með starfsfólk um staðinn og kynna því aðstæður, heldur t.d. hvort starfsmaðurinn hafi farið á námskeið eða hvort nokkrir klukkutímar / dagar hafi verið notaðir til að kenna honum starf sitt.

MENNTUN

P01) Hefurðu lokið námi eftir skyldunám?

- 1 Já..... P03
2 Nei

P02) Hvaða skólastigi hefurðu lokið?

- 1 < 12 ára. Engu eða yngra en 12 ára
2 12-13 ára. Barnskólapróf
3 14-15 ára. Unglingapróf
4 15-16 ára. Miðskólapróf / landspróf i
5 15-16 ára. Grunnskólapróf
6 16-17 ára. Gagnfræðapróf
7 17+ ára. Amk ein önn í framhaldsskóla eða verknámi

Næst sp. P08

P03) Hvaða námi hefurðu lokið?

- 1 Gagnfræðapróf..... P07
2 Stúdentspróf..... P07
3 Framhaldsmenntun / starfsmenntun (ekki á háskólastigi)
4 Háskólamenntun
5 Önnur menntun

P04) Hvaða námi hefurðu lokið?

Ef P04=iðnmenntun þá P05

P05) Hefurðu öðlast meistararéttindi?

- 1 Já
2 Nei P07

P05b) Laukstu námi úr meistaraskóla?

- 1 Já
2 Nei

Næst sp. P07

Þeir sem eru með próf á háskólastigi fá sp. P06

P06) Hvaða prófgráðu hefurðu lokið?

- 1 Minna ne BA eða sambæril. / án gráðu
2 Stutt hagnýtt nám úr háskóla
3 BA, BS, Bed eða sambærilegt
4 Kandidats- / embættispróf i
5 Masterspróf eða sambærilegt
6 Doktorspróf eða sambærilegt

P07) Hvaða ár laukstu þessu námi?

P08) Hefurðu lokið lengri starfstengdum námskeiðum?

Hér er einkum átt við 100 klst. starfsréttindanámskeið eða til að undirbúa undir starf

- 1 Já
2 Nei.....HM01

P09) Hvaða námskeið?

Lokið nám Hér er ekki verið að leita eftir núverandi/yfirstandandi námi heldur því námi sem **lokið** er, þ.e. námi sem lokið er með burtfararprófi. Ekki er átt við námskeið eða styttra nám utans hins formlega skólakerfis eins og í spurningum hér að framan um námskeið og ráðstefnur.

FJÖLDI Á HEIMILI

- Hm01) **Hversu margir eru í heimili þínu að þér meðtöldum?**
- 0 Ekki einkaheimili.....Hm02
- 1 **SPURNINGALISTANUM LOKIÐ**
- 2-15 _____.....Hm03

Hm03) **Að síðustu ætla ég að spyrja þig nokkrar spurningar um aðra heimilismennu.**

Hm02) **Hvers konar stofnun?**

- 1 Heimavist
- 2 Sjúkrahús
- 3 Hæli eða sambýli
- 4 Klaustur
- 5 Verbúð eða vinnubúð
- 9 Annað (t.d. fangelsi, gistiheimili)

SPURNINGALISTANUM LOKIÐ

Einkaheimili	Heimili manns er sá staður þar sem hann hefur fasta búsetu. Maður telst hafa fasta búsetu á þeim stað þar sem hann hefur bækistöð sína, dvelst að jafnaði í tómsundum sínum, hefur heimilismuni sína og svefnstaður hans er þegar hann er ekki fjarverandi um stundarsakir vegna orlofs, vinnuferða veikinda eða annarra hliðstæðra atvika.
Stofnanaheimili	Dvöl í gistihúsi, fangelsi, vinnuhæli, sjúkrahúsi, heimavistaskóla, verbúð eða vinnubúðum telst til fastrar búsetu en flokkast ekki sem einkaheimili.
Búseta á heimili	Hér er einungis átt við þá sem hafa fasta búsetu á heimilinu-(námsfólk sem ekki býr á heimilinu meðan á námi stendur skal ekki að telja með)

AÐRIR HEIMILISMENN

(SÍÐASTI SKIPTIHÓPUR FÆR SPURNINGARNAR)

Hm10) Hvert er kyn heimilismannsins?

	H2	H3	H4	H5	H6	H7	H8	H9	H10	H11	H12	H13	H14	H15
1 Karl														
2 Kona														

Hm11) Hvaða ár er hann/hún fædd/ur?

	H2	H3	H4	H5	H6	H7	H8	H9	H10	H11	H12	H13	H14	H15

Hm12) Er hann/hún búin að eiga afmæli á árinu?

	H2	H3	H4	H5	H6	H7	H8	H9	H10	H11	H12	H13	H14	H15
1 Já														
2 Nei														

Hm13) Er hann/hún milli 16 og 74 ára?

	H2	H3	H4	H5	H6	H7	H8	H9	H10	H11	H12	H13	H14	H15
1 Já														
2 Nei														

Hm14) Hvernig er hann/hún tengd/ur þér?

	H2	H3	H4	H5	H6	H7	H8	H9	H10	H11	H12	H13	H14	H15
1 Maki														
2 Barn (eigið eða maka)														
3 Systkini														
4 Systkinabörn														
5 Foreldri														
6 Afi/amma														
7 Tengdforeldri														
8 Tengdabarn														
9 Mágur eða mágkona														
10 Barnabarn														
11 Annar ættingi														
12 Óskilydur														

Hm15) Hver er hjúskaparstaða hans/hennar?

	H2	H3	H4	H5	H6	H7	H8	H9	H10	H11	H12	H13	H14	H15
1 Hefur ekki gifst/kvænst														
2 Gift/kvæntur														
3 Í óvígðri sambúð														
4 Fráskilin/n														
5 Ekkja/ekkill														

Útfylla nýtt eyðublað fyrir hvern heimilismann á aldrinum 16-74 ára, spurningar um vinnu o.s.frv.

Hjúskaparstaða	Hér er átt við lagalega skilgreiningu nema þegar um óvígða sambúð er að ræða. Sambúðin þarf ekki nýðsynlega að vera skráð hjá Hagstofu Íslands heldur nægir að viðkomandi telji sig vera í sambúð.
Barn	Bæði er átt við eigin börn og börn maka
Foreldri	Bæði er átt við blóðforeldra og stjúpfóreltra
Mágur / mágkona	Hér er líka átt við svila og svilkonur

